

Perusopetuksen päättöarvioinnin uudet arviointikriteerit

...

Kotitalous

Mikä muuttuu?

- Päättöarviointiin yleiset periaatteet > yhdenvertaisuus lisääntyy ja tulkinnanvaraisuus vähenee
 - Arvosanakriteerit arvosanoille 5, 7, 8 ja 9 jokaiselle tavoitteelle (13kpl)
- Formatiivista arviointia ei dokumentoida
 - formatiivinen arviointi on kannustavaa ja ohjaa oppilasta oikeaan suuntaan
 - myös itse ja vertaisarviointi
- Summatiivinen arviointi perustuu tavoitteisiin ja se dokumentoidaan
 - selkeät tavoitteet tekevät arvioinnista läpinäkyvää ja ne helpottavat myös opettajan työtä
 - päättöarviointi on osa summatiivista arviointia
- Yhteistyö kotien kanssa
 - oppilaiden osallistaminen arvioinnin suunnitteluun
 - Arviointikriteerien läpikäynti oppilaiden kanssa ja viestin vieminen myös koteihin on tärkeää!

Formatiivinen arviointi

- Palautteen saamisella on oppilaalle todella suuri merkitys
- Oppilaan kohtaamista ja huomatuksi tulemista
- Motivoi oppilasta harjoittelemaan ja kannustaa vaikeankin asian opettelussa
- “Feedforward” -tyyppinen ohjaava palaute (vrt. valmentajan rooli)
- Se mitä huomiot, alkaa kertaantua oppilaan käytöksessä! Huomaa siis hyvä!
- Formatiivisella arvioinnilla mahdollisuus kiinnittää huomiota seikkoihin, jotka ei varsinaisesti vaikuta arvosanaan, mutta välillisesti niillä on vaikutusta oppimiseen
 - esimerkiksi motivaatio, kiinnostus ja asenne ainetta kohtaan
- Itse- ja vertaisarviointi, opettajan palaute
- Itsearviointi (joka) tunnin jälkeen auttaa oppilasta kiinnittämään huomiota omaan työskentelyynsä
 - esim. lyhyesti 410 asteikolla käytännön työskentely, jälkityöt, yhteistyö ja tuntiaktiivisuus

ARVIOINNIN KOHDE	ARVOSANA 5	ARVOSANA 7	ARVOSANA 8	ARVOSANA 9
Työn suunnittelu ja toteuttaminen sekä oman toiminnan tarkastelu	T1: Tiedän esimerkiksi pullan leivonnassa joitakin työvaiheita, mutta tarvitsen paljon joko aikuisen tai kaverin apua sen tekemisessä	T1: Osaan leipoa esimerkiksi pullaa, mutta tarvitsen ohjeet vaihe kerrallaan. Osaan kertoa miten leipominen tapahtui.	T1: Osaan leipoa esimerkiksi pullaa ja tarvittaessa osaan soveltaa ohjetta. Osaan kertoa miten leipominen tapahtui ja miten siinä onnistuin.	T1: Osaan leipoa esimerkiksi pullaa täysin itsenäisesti ja osaan soveltaa ohjetta. Osaan kertoa miten leipominen tapahtui ja miten siinä onnistuin sekä perustella mitä tein ja miksi.
Kädentaidot, luovuus, estetiikka	T2: Tarvitsen aikuisen tai kaverin apua esimerkiksi kananmun särkeemisessä, perunan kuorimisessa, tiskaamisessa tai pyyhkeiden viikaamisessa. En huomio lopputuloksen ulkonäköä juuri ollenkaan	T2: Hallitsen perus kädentaitoja kuten kananmuna särkemisen tai perunan kuorimisen. Tiedän, että asioita voi tehdä monella eri tavalla. Tiedän myös, että lopputuloksen ulkonäöllä on merkitystä, mutta en jaksa siihen juuri panostaa	T2: Hallitsen perus kädentaitoja kuten kananmuna särkemisen tai perunan kuorimisen. Osaan soveltaa erilaisia työtapoja ja tehdä asioita monella eri tavalla. Tykkään, että lopputulos on kaunis.	T2: Hallitsen monipuolisesti eri kädentaitoja kuten kananmunan erottelun. Valitsen luovasti erilaisia työtapoja vaikkapa kananmunan erottelussa ja osaan perustella valintaani. Tiedän, mikä merkitys estetiikalla on ja tykkään, että se on huomioitu niin ruoan esillepanossa kuin kattauksessa.
Valintojen tekeminen ja niiden perustelut	T3: Tarvitsen kaveria, kun esim. valitsen ja mittaan aineita ruokiin. En osaa valita oikeita välineitä siivoamiseen, mutta harjoittelen kyllä.	T3: Osaan valita ja mitata aineita ruokiin ohjeiden mukaan. Osaan myös valita oikeat välineet esim siivoamiseen annettujen ohjeiden mukaisesti.	T3: Kun valitsen ja mittaan raaka-aineita ruokiin tai valitsen sopivia välineitä esim siivoamiseen, otan valinnoissani huomioon kestävän elämäntavan ja hyvinvoinnin.	T3: Kun valitsen ja mittaan raaka-aineita ruokiin tai valitsen sopivia välineitä esim siivoamiseen, otan valinnoissani huomioon kestävän elämäntavan ja hyvinvoinnin ja osaan perustella valintoja.
Ajan hallinta ja järjestyksen ylläpitäminen	T4: Pysyn aikataulussa ja suoriudun tehtävistä ja järjestyksen ylläpitämisestä vain silloin, kun joku on kaverina.	T4: Tarvitsen työohjeet työvaihe kerrallaan, jotta suoriuduin tehtävistä annetussa aikataulussa. Minua pitää usein muistuttaa järjestyksen ylläpitämisestä.	T4: Osaan työskennellä sujuvasti ohjeiden mukaan samalla pitäen huolta keittiön järjestyksestä. Suunnittelen etukäteen, että saan hommat hoidettua aikataulussa.	T4: Otan itse vastuuta työskentelyn sujuvuudesta, niin että pysyn aikataulussa ja pidän järjestystä yllä. Osaan perustella omaa ajankäyttöäni sekä kertoa miksi on oleellista, että järjestys pysyy yllä keittiössä.
Turvallisuus ja voimavarojen kannalta kestävä toiminta	T5: Tarvitsen kaveria, jotta työskentelyn aikana muistan huomioida hygienian esim pestä kädet. Veitsien ja sähkölaitteiden kanssa on hyvä, että joku on kaverina.	T5: Osaan huomioida hygienian ja turvallisuuden keittiössä esim pesemällä kädet ja toimimalla sähkölaitteiden kanssa niin kuin on ohjeistettu.	T5: Osaan huomioida hygienian ja turvallisuuden keittiössä esim pesemällä kädet ja toimimalla sähkölaitteiden kanssa turvallisesti. Huomioin esim sähkön ja veden kulutuksen ruoanlaitossa.	T5: Osaan huomioida hygienian ja turvallisuuden keittiössä esim pesemällä kädet ja toimimalla sähkölaitteiden kanssa turvallisesti. Huomioin esim sähkön ja veden kulutuksen ruoanlaitossa. Osaan perustella miksi näin toimitaan.

<p>Kuuntelu, keskustelu ha argumentointi yhteisessä suunnittelussa</p>	<p>T6: Ryhmä- tai parityössä en juuri osallistu keskusteluun tai suunnitteluun. Vastaan kyllä, jos kysytään</p>	<p>T6: Ryhmä- tai parityössä osallistun keskusteluun ja suunnitteluun kertomalla omia mielipiteitä. Osaan myös kuunnella muita.</p>	<p>T6: Ryhmä- tai parityössä osallistun keskusteluun ja suunnitteluun kuuntelemalla muiden mielipiteitä ja tuoden esille omia ideoita. Keskustelen rakentavasti yrittäen päästä yhteisymmärrykseen.</p>	<p>T6: Ryhmä- tai parityössä osallistun aktiivisesti keskusteluun ja suunnitteluun. Otan huomioon muiden mielipiteet ja perustelen omat ideani. Keskustelen rakentavasti yrittäen päästä yhteisymmärrykseen.</p>
<p>Arjen rakentamisen & kotitalouksien erilaisuuden hahmottaminen</p>	<p>T7: Tiedän arkirutiineja kuten ruoanlaitto, pyykinpesu, siivous, kaupassa käynti. Tiedän, että on erilaisia perheitä, joissa on erilaisia kotikulttuureja.</p>	<p>T7: Osaan kuvailla arkirutiineja kuten ruoanlaittoa, pyykinpesua, siivousta, kaupassa käyntiä. Osaan kertoa erilaisista perheistä, joissa on erilaisia kotikulttuureja ja perinteitä.</p>	<p>T7: Osaan määritellä miten arkirutiinit ja perinteet kuten siivous, kaupassa käynti, ruoanlaitto, ja juhlien vietto rakentuvat erilaisissa perheissä</p>	<p>T7: Osaan perustella perheiden arjen rakentumista eri arkirutiinien ympärille ja osaan perustella erilaisten perheiden ajankäyttöä. Osaan kertoa erilaisista perheistä, joissa on erilaisia kotikulttuureja ja perinteitä.</p>
<p>Voimavarojen käyttäminen ja yhteisten sopimusten tekemisen oppiminen</p>	<p>T8: Yksin työskentely vaatii minulta harjoittelua ja tarvitsen siihen ohjausta. Ryhmän toimintaan osallistun vain harvoin.</p>	<p>T8: Yksin työskentely onnistuu, mutta vaatii minulta vielä harjoittelua. Osallistun ryhmän toimintaan niin kuin on sovittu</p>	<p>T8: Osaan työskennellä sekä yksin että ryhmässä ja toimin joustavasti, jotta hommat saadaan hoidettua. Neuvottelen työtehtävien jakamisesta niin että tehtävät tulee jaettava tasapuolisesti.</p>	<p>T8: Työskentelen sekä itsenäisesti että ryhmässä. Otan vastuuta hommien hoitamisesta ja toimin yhteistyökykyisesti ja tasapuolisesti.</p>
<p>Toisten huomioiminen & tapakulttuuri</p>	<p>T9: Tiedän, että käyttäytymisellä voi vaikuttaa yhteistyön sujuvuuteen, mutten viitsi siihen juuri panostaa.</p>	<p>T9: Tiedän, että hyviin tapoihin kuuluu mm. ottaa muut huomioon ryhmätyöskentelyssä ja noudattaa hyviä pöytätapoja</p>	<p>T9: Noudatan hyviä tapoja esimerkiksi ottamalla muut huomioon ryhmätyöskentelyssä sekä noudattamalla hyviä pöytätapoja</p>	<p>T9: Noudatan hyviä tapoja esimerkiksi ottamalla muut huomioon ryhmätyöskentelyssä sekä noudattamalla hyviä pöytätapoja. Osaan myös perustella miksi näin toimitaan.</p>

Tietojen hankinta ja käyttö	T10: Tiedon haku onnistuu ohjatusti, kun minulle on annettu lähde valmiiksi. Lähinnä kopioin tietoja, en osaa tulkita tai hyödyntää tietoa muuten	T10: Tiedon haku onnistuu esim wikipediasta tai jos on annettu lähde valmiiksi. Osaan käyttää tietoa tehtävissä	T10: Tiedän mistä ja miten köksään liittyviä tietoja voi hakea ja osaan arvioida lähteiden luotettavuutta.	T10: Haen köksään liittyviä tietoa monipuolisesti eri lähteistä ja valitsen tehtävään sopivat lähteet. Osaan arvioida lähteiden luotettavuutta.
Toimintaohjeiden, merkkien ja symbolien käyttäminen	T11: Tiedän yksittäisiä köksään liittyviä merkkejä / symboleja kuten avainlippu, luomu tai hienopesu	T11: Tiedän köksään liittyviä merkkejä, kuten avainlippu, luomu tai hienopesu ja tiedän mihin ne aiheisiin ne kuuluu ja osaan käyttää niitä ohjeiden mukaan.	T11: Osaan käyttää toiminnassani hyväksi erilaisia köksään liittyviä merkkejä ja symboleja kuten erilaiset pakkausmerkintöjä tai pesuohjeita.	T11: Osaan käyttää toiminnassani hyväksi erilaisia köksään liittyviä merkkejä ja symboleja kuten erilaisia pakkausmerkintöjä tai pesuohjeita sekä perustella niiden käyttöä.
Käsitteiden käyttäminen, tietojen ja taitojen soveltaminen sekä luovat ratkaisut tilanteissa, kotitalouden palveluiden tunteminen	T12: Osaan nimetä köksän käsitteitä, tietoja ja taitoja, esim kestävä kulutus ja jätteiden lajittelu. Tiedän, että on olemassa kotitalouksille suunnattuja palveluja kuten siivouspalvelua.	T12: Osaan käyttää köksän käsitteitä, tietoja ja taitoja ongelmanratkaisussa, esim kestävä kulutukseen ja jätteiden lajitteluun liittyen. Osaan kertoa millaisia kotitalouksille suunnattuja palveluja on kuten siivouspalvelua.	T12: Osaan käyttää köksän käsitteitä, tietoja ja taitoja erilaisissa ongelmanratkaisutilanteissa, kuten kestäväan kulutukseen ja jätteiden lajitteluun liittyen. Osaan kertoa millaisia kotitalouksille suunnattuja palveluja on ja miten niitä käytetään arjessa.	T12: Käytän köksän käsitteitä, tietoja ja taitoja luovasti ja perustellen erilaisissa ongelmanratkaisutilanteissa, kuten kestäväan kulutukseen ja jätteiden lajitteluun liittyen. Arvioin kotitalouksille suunnattuja palveluja ja perustelen niiden merkitystä ja mahdollisuuksia elämässä.
Ympäristö- ja talousteot toiminnassa ja päätöksenteossa	T13: Tiedän ympäristöön ja talouteen liittyviä asioita kuten kierrätys, jätteiden lajittelu ja energian säästäminen.	T13: Tiedän, miten ympäristökuormaa voidaan vähentää esim lajittelemalla jätteet. Tiedän millaisia ympäristö- ja talousteoja voidaan tehdä	T13: Teen omia ympäristö- ja talousteoja eri tilanteissa esim. jätteiden lajittelu, raaka-aineiden valinta ja käyttäminen.	T13: Teen omia ympäristö- ja talousteoja johdonmukaisesti ja perustellen esim ruoka- ja vaatevalinnoissa. Kestävä ja vastuullinen elämäntapa näkyvät valinnoissani.

**T1: TIEDÄN ESIMERKIKSI
PULLAN LEIVONNASSA
JOITAKIN TYÖVAIHEITA,
MUTTA TARVITSEN
PALJON JOKO AIKUISEN
TAI KAVERIN APUA SEN
TEKEMISESSÄ**

**T5: TARVITSEN KAVERIA,
JOTTA TYÖSKENTELYN
AIKANA MUISTAN
HUOMIOIDA HYGIENIAN
ESIM PESTÄ KÄDET.
VEITSIEN JA
SÄHKÖLAITTEIDEN KANSSA
ON HYVÄ, ETTÄ JOKU ON
KAVERINA.**

**T2: TARVITSEN AIKUISEN
TAI KAVERIN APUA
ESIMERKIKSI KANANMUNA
SÄRKEMISESSÄ, PERUNAN
KUORIMISESSA,
TISKAAMISESSA TAI
PYYHKEIDEN
VIIKAAMISESSA. EN HUOMIO
LOPPUTULOKSEN
ULKONÄKÖÄ JUURI
OLLENKAAN.**

ARVOSANAN 5 OPPILAS

**T4: PYSYN
AIKATAULUSSA JA
SUORIUDUN
TEHTÄVISTÄ JA
JÄRJESTYKSEN
YLLÄPITÄMISESTÄ
VAIN SILLOIN, KUN
JOKU ON KAVERINA.**

**T3: TARVITSEN KAVERIA,
KUN ESIM. VALITSEN JA
MITTAAN AINEITA
RUOKIIN. EN OSAA
VALITA OIKEITA
VÄLINEITÄ
SIIVOAMISEEN, MUTTA
HARJOITTELEN KYLLÄ.**

T1: OSAAN LEIPOA
ESIMERKIKSI PULLAA,
MUTTA TARVITSEN
OHJEET VAIHE
KERRALLAAN. OSAAN
KERTO A MITEN
LEIPOMINEN TAPAHTUI.

T5: OSAAN HUOMIOIDA
HYGIENIAN JA
TURVALLISUUDEN
KEITTIÖSSÄ ESIM
PESEMÄLLÄ KÄDET JA
TOIMIMALLA
SÄHKÖLAITTEIDEN
KANSSA NIIN KUIN ON
OHJEISTETTU.

T2: HALLITSEN PERUS
KÄDENTAITOJA KUTEN
KANANMUNA SÄRKEMISEN
TAI PERUNAN KUORIMISEN.
TIEDÄN, ETTÄ ASIOITA VOI
TEHDÄ MONELLA ERI
TAVALLA. TIEDÄN MYÖS,
ETTÄ LOPPUTULOKSEN
ULKONÄÖLLÄ ON
MERKITYSTÄ, MUTTA EN
JAKSA SIIHEN JUURI
PANOSTAA.

ARVOSANAN 7 OPPILAS

T4: TARVITSEN
TYÖOHJEET TYÖVAIHE
KERRALLAAN, JOTTA
SUORIUDUIN
TEHTÄVISTÄ
ANNETUSSA
AIKATAULUSSA. MINUA
PITÄÄ USEIN
MUISTUTTAA
JÄRJESTYKSEN
YLLÄPITÄMISESTÄ.

T3: OSAAN VALITA JA
MITATA AINEITA RUOKIIN
OHJEIDEN MUKAAN.
OSAAN MYÖS VALITA
OIKEAT VÄLINEET ESIM
SIIVOAMISEEN
ANNETTUJEN OHJEIDEN
MUKAISESTI.

Oppimisen tavoite	Sisältö-alueet	Miten tavoitetta arvioidaan?	Ideoita konkreettisiin käytännön töihin	Koekysymyksiä
KÄYTÄNNÖN TOIMINTATAIDOT				
T1: Oppilas oppii suunnittelemaan työnsä sekä tekemään ja arvioimaan sen sekä omaa toimintaansa.	S1, S2	Tuntityöskentely/ opettajan havainnointi (yksin, parin kanssa ja ryhmässä), itsearviointi, vertaispalaute, kotitehtävät, kirjalliset tuotokset	Ateriasuunnitelma & toteutus Kotitehtävänä esim. Iltapalan suunnittelu ja toteutus ja siitä esitelmä (oman työn suunnittelu ja arviointi) Kotitehtävänä oman huoneen siivous ja sen dokumentointi Itsearviointityökalu tuntityöskentelyyn?	Tiskaamisen työvaiheet
T2: Oppilas oppii kotitalouden kädentaitoja ja kokeilee erilaisia työtapoja. Hän oppii ottamaan huomioon toiminnassaan luovuuden ja estetiikan	S1, S2	Tuntityöskentely/ opettajan havainnointi (yksin, parin kanssa ja ryhmässä), itsearviointi, vertaispalaute, kotitehtävät, kirjalliset tuotokset	Kotitehtävänä esim. Iltapalan suunnittelu ja toteutus ja siitä esitelmä (kattaus ja esillepano) Työkoe esim. leivonnasta Itsearviointityökalu tuntityöskentelyyn?	Kattamistehävä
T3: Oppilas oppii valitsemaan ja käyttämään raaka-aineita, materiaaleja, työvälineitä ja teknologiaa kestävästi elämäntapaa edistävasti	S1, S2, S3	Tuntityöskentely/ opettajan havainnointi (yksin, parin kanssa ja ryhmässä), yhteiset keskustelut, itsearviointi, vertaispalaute, kotitehtävät, kirjalliset tuotokset	Ateriasuunnitelma & toteutus Kotitehtävänä esim. Iltapalan suunnittelu ja toteutus ja siitä esitelmä (ekologisuus raaka-aine ja työtapojen valinnassa) Tehtävä tekstiilien hankkimisesta ja huoltamisesta Itsearviointityökalu tuntityöskentelyyn?	Energian säästäminen keittäessä

G₁ Ruoka- osaaminen & ruokakulttuuri

Ruoan-
valmis-
tustai-
dot

Ruokaos-
aaminen
& Ruoa-
suun-
nittelu

Ravit-
se-
mus &
ruoan
valinta

Koe
(T1,
3,5)

Työkoe
(T1-5)

Ateria-
suunnitel-
ma (T1-6,
8-9, 13)

Projekti
(T3,10-
12)

T1: Työn
suunnittelu ja
toteuttaminen,
oman toiminnan
tarkastelu

T2: Kädetaidot,
luovuus &
estetikka

T3: Valintojen
tekeminen ja
niiden perustelut

T4: Ajanhallinta ja
järjestyksen
ylläpitäminen

T5: Turvallisuus ja
voimavarojen
kannalta
kestävä toiminta

T6: Kuuntelu,
keskustelu,
argumentointi

T7: Arjen
rakentamisen
sekä
kotitalouksien
erilaistuden
hahmottaminen

T8: Työnjako,
työnjaon
sopiminen

T9: Tapakulttuuri ja
toisten
huomioiminen

T10: Tietojen
hankinta ja
käyttö

T11: Toiminta-
ohjeiden,
merkkien ja
symbolien
käyttö

T12: Käsitteet,
ongelmarat-
kaistu, palvelut

T13: Ympäristö- ja
talousteot
toiminnassa

G₂ Asuminen & yhdessä eläminen

Vaate-
huolto

Puhtaa-
napito

Voima-
varat &
palve-
lut

Esitelmä /
työnäyte
kotona (T1-
5,11-13)

Tehtävät
(T7,8,10)

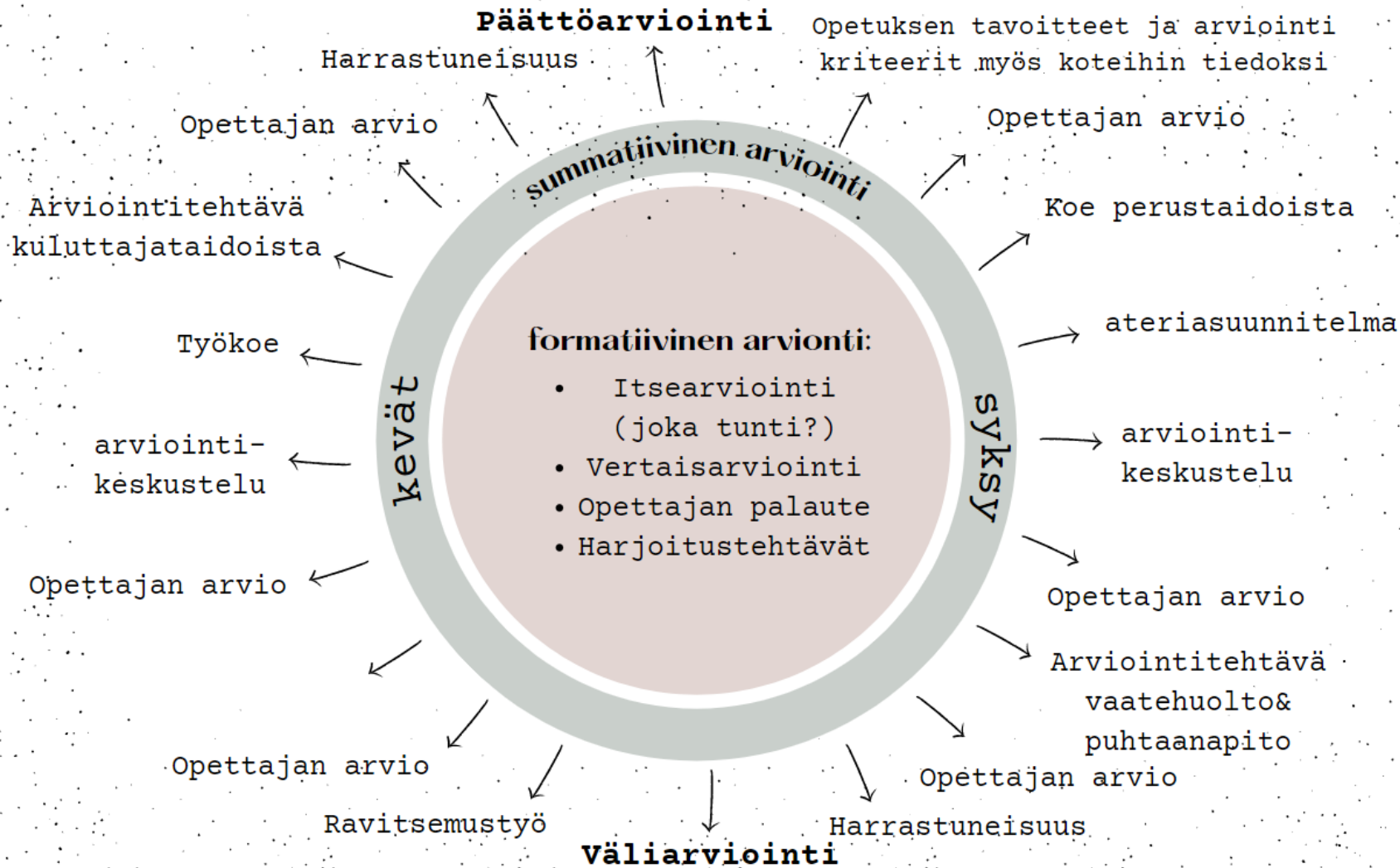
G₃ Kuluttaja- ja talous- osaaminen

Kulutta-
jan
oikeudet
&
velvolli-
suudet

Tekno-
logia &
media

Rahan
käytön
ongel-
mat

Tehtävä-
paketti
/portfolio
(T10-13)

Tuntityöskentelyn itsearviointi

KEITTIÖTYÖSKENTELEY

- Laitan essun, hiukset kiinni, ja pesen kädet ennen kuin aloitan työskentelyn. Huolehdin keittiöhygieniasta
- Luen ohjeet huolella ja työskentelen oikeassa työjärjestyksessä
- Huolehdin aikataulusta ja työpisteen järjestyksen ylläpitämisestä
- Osaan valita ja mitata raaka-aineet oikein
- Osaan käyttää tarkoituksen mukaisia työvälineitä
- Onnistun ruoanlaitossa tai muissa käytännön tehtävissä
- Lajittelen jätteet ja käytän raaka-aineita, vettä ja sähköä kestävästi ajatellen
- Otan huomioon ruoan esille panon ja kauniin kattauksen
- Uskallan maistaa minulle uusia ruokia

Tuntityöskentelyn itsearviointi

JÄLKITYÖT

- Ryhdyn jälkitöihin oma-aloitteisesti
- Huolehdin ajankäytöstä, enkä viivyttelen jälkitöiden tekemisessä
- Teen oman työvuoroni huolellisesti ja tunnollisesti
- Osaan käyttää oikeita välineitä- ja aineita työpisteen puhdistamiseen
- Otan huomioon kestävän kehityksen jälkitöiden tekemisessä
- Autan tarvittaessa kaveria

Tuntityöskentelyn itsearviointi

YHTEISTYÖ

- Työskentelen sekä yksin että ryhmässä
- Pystyn työskentelemään muidenkin kuin parhaan kaverini kanssa
- Kuuntelen muiden mielipiteitä ja tuon myös omia näkemyksiäni esille
- Pystyn sopimaan työnjaosta muiden ryhmän jäsenten kanssa
- Annan kaikille tilaa harjoitella käytännön tehtviä vaikka itse jo osaisinkin
- Otan muut huomioon enkä häiritse muiden työskentelyä
- Noudatan hyviä ruokailutapoja
- Tarjoan tarvittaessa apuani muille ryhmän jäsenille

Tuntityöskentelyn itsearviointi

TUNTIAKTIIVISUUS

- Tulen tunnin alussa viipyilemättä omalle paikalle opiskeluvälineet ja kirjat mukanani
- Osallistun tunnilla aktiivisesti opetukseen keskustellen
- Kuuntelen ja seuraan ohjeita
- Pidän yllä työrauhaa
- Huolehdin tehtävien tekemisestä ja teen tehtävät parhaani mukaan
- Olen motivoitunut ja kiinnostunut tunnin aiheesta

	Tuettu (5-8)	Tietää (7)	Taitaa (8)	Ymmärtää (9-10)
KÄYTÄNNÖN TOIMINTATAIDOT				
T1: Käytännön työskentely sujuu minulta. Osaan suunnitella käytännön työskentelyä sekä arvioida omaa onnistumistani.				
T2: Hallitsen perus kädentaidot ja kokeilen erilaisia työtapoja. Otan huomioon luovuuden ja esteetikan.				
T3: Osaan käyttää raaka-aineita, materiaaleja, työvälineitä ja teknologiaa. Otan valinnoissani huomioon kestävän kehityksen.				
T4: Osaan suunnitella työskentelyn ajankäyttöä, jotta valmistun ajoissa. Otan huomioon työympäristön siisteyden.				
T5: Osaan työskennellä hygieenisesti, turvallisesti ja ergonomisesti				
YHTEISTYÖ- JA VUOROVAIKUTUSTAITO				
T6: Osaan kohdata, kuunnella, keskustella ja argumentoida vertaisryhmässä.				
T7: Tunnistan miten eri tavoin arki rakentuu eri kodeissa ja miten arki ajallisesti järjestyy. Hyväksyn kotien kulttuurillisen monimuotoisuuden.				
T8: Osaan työskennellä sekä itsenäisesti että osana ryhmää ja yhteistä työtehtävää. Osaan sopia työtehtävien jakamisesta.				
T9: Kiinnitän huomiota huomaavaisuuteen, tapakulttuuriin ja vuorovaikutustilanteissa toimimiseen.				
TIEDONHALLINTATAIDOT				
T10: Osaan hakea ja vertailla tietoa sekä tunnistan lähteiden luotettavuutta				
T11: Osaan lukea ja tulkita kotitalouteen liittyviä ohjeita, merkkejä ja symboleja ja toimia niiden mukaisesti				
T12: Osaan soveltaa tietojani ja taitojani, osaan tunnistaa palveluita sekä osoittaa luovuutta eri tilanteissa ja ympäristöissä				
T13: Osaan tulkita kiertotalouteen liittyviä asioita ja toimintoja sekä ympäristöä ja taloutta kuormittavia				

Mitä arvioidaan	Tuettu (5-8)	Tietää (7)	Taitaa (8)	Ymmärtää (9-10)
KÄYTÄNNÖN TOIMINTATAIDOT				
taito suunnitella (työtehtävät, oma toiminta, yhteinen toiminta)				
taito valita ja käyttää (aineita, materiaaleja, välineitä, menetelmiä, laitteita, koneita...)				
taito tehdä käsillä (sekoittaa, vatkata, vaahdottaa, ripotella, paloitella, pyyhkiä, silittää...)				
taito ylläpitää järjestystä ja huomioida aika (työtasolla, ympäristössä, kaapeissa....				
taito organisoida tehtäviä ja huomioida aika (mikä järjestys yhdessä tehtävässä, mikä järjestys tehtävien välillä...)				
taito toimia turvallisesti (tekninen, terveydellinen, eettinen...)				
taito toimia hygieenisesti (henkilökohtainen, tilan, työvälineiden, raaka-aineiden...)				
taito toimia ergonomisesti (työasennot...)				
taito toimia esteettisesti ja luovasti (kauneus, värien käyttö, materiaalien käyttö...)				
taito toimia taloudellisesti (talousteot)				
taito huomioida ympäristö (ympäristöteot)				
YHTEISTYÖ- JA VUOROVAIKUTUSTAITO				
taito kohdata, kuunnella, keskustella, perustella ja (kannustaa)				
taito hahmottaa arjen rakentumista ja arkirutineja sekä erilaisia kotitalouksia ja kotikulttuureja				
taito itsenäiseen työskentelyyn ja ryhmässä työskentely				
taito toimia toisia huomaavaisesti tapakulttuuri huomioiden				
taito tunnistaa omaa toimintaa erilaisissa vuorovaikutustilanteissa				
TIEDONHALLINTATAIDOT				
taito käyttää ohjeita, merkkejä, symboleita				
taito käyttää kotitalouden käsitteitä, tietoja, taitoja ja				

Arviointitehtävät

- Arviointitehtävienannoissa oppilaille näkyväksi mitä arvioidaan ja miten
 - esimerkit eri arvosanoja vastaavista suorituksista
 - oppilaiden töiden hyödyntäminen (lupa oppilaalta)
 - esimerkkinä oppimispäiväkirja jälkityövuoroista

Andersonin ja Krathwolin taksonomiataulukko

Tiedon ulottuvuus	Kognitiivisen prosessin ulottuvuus					
	Muistaa	Ymmärtää	Soveltaa	Analysoida	Arvioida	Luoda
Faktatieto	Muistaa termejä tai yksittäisiä asioita.	Osaa kertoa omin sanoin.	Osaa tehdä johtopäätöksiä osaamiensa faktojen perusteella.	Analysoi oppimiaan faktoja.	Arvioi faktojen luotettavuutta.	Tuottaa uutta tietoa.
Käsitetieto	Nimeää käsitteitä.	Osaa havainnollistaa antamalla esimerkin	Osaa soveltaa tietojaan. Osaa luokitella	Osaa tehdä loogisia johtopäätöksiä. tiedon pohjalta	Havaitsee yhtäläisyyksiä ja eroja kahden käsitteen välillä.	Osa tehdä systeemeistä erilaisia syy-seuraus-malleja.
Menetelmätieto	Osaa soveltaa rutiininomaisen menetelmän tutun tehtävän ratkaisemiseen.	Osaa käyttää uutta menetelmää tuntemattoman tehtävän ratkaisemiseksi.	Soveltaa tietämiään faktoja käyttäessään menetelmää.	Osaa suunnitella tutkimusprosessin. Kykenee tutkimushypoteesien esittämiseen.	Pystyy arvioimaan, mikä menetelmä sopii parhaiten tietyn ongelman ratkaisemiseksi.	Kehittää vaihtoehtoisen/ uuden menetelmän ongelman ratkaisemiseksi.
Metakognitiivinen tieto	Laatii muistisääntöjä itselleen faktojen muistamiseksi.	Tietää, milloin mitäkin menetelmää käytetään.	Osaa eritellä omia kiinnostuksen kohteitaan tutkimusalalla. Tietää omat vahvuutensa ja heikkoutensa eri osa-alueilla.	Pystyy muodostamaan omia mielipiteitä analysoituaan tutkimuksen tuloksia.	Kykenee arvioimaan valitsemaansa tutkimusprosessia. Kykenee arvioimaan saamiensa tutkimustulosten luotettavuutta.	Pystyy luomaan uuden tai paremman tutkimusprosessin, jolla tietty tutkimusongelma voidaan ratkaista.

Kirjoita jokaisesta (4) jälkityövuorostasi syksyn aikana oppimispäiväkirjaan ja vastaa seuraaviin kysymyksiin (voit ottaa myös kuvia):

	TAVOITTE	ARVOSANA 5	ARVOSANA 7	ARVOSANA 8	ARVOSANA 9
Mikä jälkityövuoro sinulla oli?	-	1 TISKAAJA	1 TISKAAJA	1 TISKAAJA	1 TISKAAJA
Mitä työvaiheita siihen kuului?	T1, T2 T12	Laitoin altaaseen vettä ja astiapesuainetta ja tiskasin	Esipesin likaisimmat astian, laitoin kuumaa vettä ja ainetta altaisiin ja tiskasin. (katsoin ohjeet kirjasta) Tiesin myös, että astiat olisi pitänyt järjestellä, mutta en oikein hahmottanut miten.	Kävin kaapimassa ylimääräiset tähteet biöjätteeseen, esipesin likaisimmat astiat, järjestelin astiat tiskipöydälle oikeaan järjestykseen (likaisimmat ja "lähinnä suuta" olevat ensin).. jne	Kävin kaapimassa ylimääräiset tähteet biöjätteeseen, esipesin likaisimmat astiat, järjestelin astiat tiskipöydälle oikeaan järjestykseen, ... jne. Huomasin, että osassa astioissa oli pinttynyttä likaa, joten laitoin ne likoamaan (kuuma vesi + astiapesuaine)
Mitä työvälineitä- ja aineita käytit? Perustelee	T3	Tiskiharja ja aine mitä pullossa oli	Tiskiharjaa ja astiapesuainetta, koska niin luki ohjeessa.	Käytin tiskiharjaa, kuumaa vettä sekä astiapesuainetta. Niillä lika lähtee parhaiten.	Käytin tiskiharjaa, kuumaa vettä sekä astiapesuainetta. Kuuma vesi yhdessä astiapesuaineen kanssa irrottaa lian, rasvan ja bakteerit tehokkaimmin
Mitkä olivat mielestäsi tärkeimmät vaiheet jälkityösi suorittamisessa? Miksi?	T1	Tiskaaminen.	Esipesu, ettei tiskivesi likaannu.	Esipesu, koska likaiset kauhat ja taikinakulhot olisivat heti lianneet tiskiveden ja se olisi pitänyt vaihtaa. Esipesussa pesin likaisimman astiat ennen varsinaista tiskaamista.	Esipesu, ettei tiskivesi heti likaannu. Huomasin myös että kun pelkkä esipesu ei riittänyt joillekin astoille, laitoin ne heti likoamaan. Liottamisessa kuumalla vedellä ja astiapesuaineella oli

					tärkeä rooli, jotta lika irtoaa kunnolla. Myös oikea pesujärjestys on tärkeä hyvän ja hygieenisen lopputuloksen aikaansaamiseksi.
Olitko oma-aloitteinen jälkitöiden tekemisessä?	T4, T8	Tein kun opettaja käski ja tuli viereen neuvomaan.	Tein ohjeiden mukaan, kun käskettiin alkaa tiskaamaan.	Aloitin tiskaamisen oma-aloitteisesti, kun olin saanut omat hommat mallilleen. Tiskasin tunnollisesti sujuvasti ja huolehdin, että ollaan aikataulussa.	Aloitin tiskaamisen heti, kun sain oman ruoanvalmistuksen mallilleen, koska olimme hieman aikataulusta jäljessä. Osa ruoista oli vielä tekemättä, mutta esipesin ja järjestelin astioita valmiiksi työn tekemisen lomassa. Huolehdin, että muutkin toivat omat astiansa tiskiin jotta kaikki astiat tuli tiskattua.
Miten otit kestävän kuluttamisen huomioon jälkityötä tehdessäsi?	T3, T5	Kaveri kävi muistuttamassa, ettei kannata tiskata juoksevan veden alla	Tiesin, ettei astioita saa tiskata juoksevan veden alla, koska niin oli ohjeistettu.	Huomioin kestävän kuluttamisen niin, etten tiskannut juoksevan veden alla, sillä se kuluttaa paljon enemmän vettä. Lämmin vesi kuluttaa myös enemmän energiaa kuin kylmä vesi, mutta sen käyttäminen tiskaamisessa on tärkeää, jotta astiat puhdistuu.	Pyrin tiskaamaan mahdollisimman ekologisesti. Kiinnitin huomiota erityisesti veden kulutukseen. Juoksevan veden alla tiskaaminen kuluttaa paljon enemmän vettä. Huomasin myös, että kun taikinakulhot rappaa kaapimella biojätteeseen, tiskattavaa jää paljon vähemmän, jolloin myös vettä säästyy.

Miten huomioit muut ryhmän jäsenet jälkitöien osalta?	T6, T8 T9	Vastasin jos kysyttiin. Enpä muuten juuri huomioinut	Hoidin omat hommani niin kuin oli sovittu, vaikka välillä meinasin lähteä toiseen keittiöön. Osallistuin keskusteluun.	Keskustelin muiden kanssa jälkitöiden tekemisestä ja yritin olla kaikille ystävällinen, jotta saimme työnjaon sovittua.	Keskustelin muiden ryhmäläisten kanssa jälkitöiden tekemisestä. Sovimme yhdessä työnjaosta. Autoin muita, kun olin tiskannut omat astiat. Otin muut huomioon olemalla ystävällinen.
Miten omasta mielestäsi suoriuduit jälkityöstäsi?	T1, T12	Ihan ok.	Toimin ohjeiden mukaisesti, joten onnistuin hyvin.	Onnistuin omasta mielestäni tiskaamisessa hyvin ja olin tyytyväinen lopputulokseen.	Omasta mielestäni suoriuduin hyvin. Osasin käyttää luovuutta ja ongelmanratkaisukykyä pinttyneen lian poistamiseen. Olisin voinut olla hieman nopeampi tiskauksessa, mutta aikaa kului siihen, kun osassa astioissa oli pinttynyttä likaa mikä piti ensin liottaa.
Mikä oli helppoa ja mikä vaikeaa?	T1	Emt	Esipesu oli helppoa, mutta rasvaisten astioiden tiskaaminen vaikeaa.	Tiskaaminen oli helppoa, koska olen tehnyt sitä paljon kotona. Altaan puhdistaminen lopuksi oli inhottavaa.	Tiskaaminen itsessään oli helppoa. Muita ryhmä jäseniä piti välillä hoputtaa ja oli vaikea miettiä, miten saisi nättisti sanottua, että "nyt vauhtia"
Mitä opit?	T1	Osasin jo kaiken	Veden pitää olla riittävän kuumaa, jotta rasvalika irtoaa.	Altaan pohjalla olevalla sihdillä saa helposti kertyneet roskat siirrettyä roskikseen.	Opin, että tosi likaiset astiat kannattaa laittaa heti likoamaan, jotta ne puhdistuisi kunnolla.

Summatiivisen arvioinnin kehittämideoita

- Ei pelkästään niin, että opettaja on arvioinnin antaja ja oppilas vastaanottaja vaan palautteen annossa voi huomioida vastavuoroisuuden
 - esim. portfolion tai esitelmän arviointitilanteissa oppilaalla on mahdollisuus oppia ja täydentää tietojaan
 - parantaa opettajan ja oppilaan välistä keskusteluyhteyttä ja ehkäisee väärinymmärryksiä
- Pitääkö arvioinnin olla aina niin salaperäistä ja yksityistä?
 - Voisiko esimerkiksi esitelmän arvioida opettaja muiden kuulijoiden kanssa yhdessä?
 - On tehtävä selväksi, että arvioidaan tuotosta ja tekemistä, ei henkilöitä
 - Kun arviointi on avointa, oppilaatkin oppivat arvioimaan omaa työskentelyään paremmin
- Tavoitteena luoda avoimempaa ja positiivisempaa arviointikulttuuria

Matkan varrella heränneitä kysymyksiä?

- Sanamuodot ja erot varsinkin 8 & 9 arvosanan välillä hyvin pieniä (esim. “oppilas määrittelee” vs “oppilas perustelee”.) Miten tehdä ero näkyväksi ja osoittaa oppilaalle kumpi arvosana vastaa hänen osaamistaan?
- Miten eri tavoitteiden painoalueet määräytyvät? Onko esim T7 “Oppilas oppii tunnistamaan, miten arki erilaisissa kotitalouksissa rakentuu ja ajallisesti järjestyy. Hän oppii kohtaamaan hyväksyvästi kotien kulttuurista monimuotoisuutta” yhtä isossa roolissa kuin vaikkapa T1 “oppilas oppii suunnittelemaan työn tekemisen, tekemään työtehtävän ja tarkastelemaan omaa työtään ja toimintaansa”
 - koulutuksessa vastattiin, että kaikilla tavoitteilla sama painoarvo
 - Sisältöjen osalta opettaja päättää esimerkiksi mitä kädentaitoja pitää tärkeänä ja mitä haluaa opettaa (esim kalan filerointi tai mankelointi)
 - Kuitenkin arvioinnissa jonkin tavoitteen puutteita voi kompensoida muulla osaamisella
- Miten T7 arvioidaan?
- Muita ajatuksia ja kysymyksiä?